

די שעת פאלקסבלאט

אונטערמיטטישעס אָרנאָן פֿיר פֿאַרטיק אונד ייִדישע אינטערעסען.

Előfizetési Árak: Egész évre* 8 ft., félévre 4 ft., negyedévre 2 ft. פֿאַרענטווערטיגונג פֿון דעם בלאַטטימע: פֿאַר דעם צווייטן טעגליכן אָרנאָן פֿיר דעם גאַנצן יאָר: פֿאַר דעם צווייטן טעגליכן אָרנאָן פֿיר דעם גאַנצן יאָר:	מיטגלידער פֿאַר אַרבעט פֿאַרן יאָר: 10 פֿט. פֿאַר דעם צווייטן טעגליכן אָרנאָן פֿיר דעם גאַנצן יאָר: 15 פֿט. פֿאַר דעם צווייטן טעגליכן אָרנאָן פֿיר דעם גאַנצן יאָר: 20 פֿט.	Megjelenik hetenkint 3-szor: hétfőn, szerdán és pénteken. עֵשִׁים דְּרִישָׁא אָפּגעשליסן; מַאָטאַט, מִשְׁמַח אונד פֿרייאַטאַ. אַנצווייט אונד אַקטיוו פֿאַן געווינדענע ווערען ביליגט בערעכענט. רעדאַקצאַן אונד עקספּעדיצאַן: בראַפּעסט, וואַרשע, פֿאַרענטווערטיגונג פֿון דעם בלאַטטימע אָן אַנדער אַרבעט איינפֿירענע.
22 צווייטער יאָרנאָן נומער 22	Felelős szerkesztő: DORNBUSCH MÓR העֵרשטענדיג אונד רעדאַקטיר: מ. ד. ר. ב. ו. ש.	בּראַפּעסט פֿרייאַטאַ כ' א' שבת תרנ"ב.

כען פֿערטערטונג דער אַרטהאָדאָקסיע וואַרדע דאָס צווייט יאָרהענדענטע הינדורף געמאכט רעכט דער בעשטאַמיטונג דער געווינדענע שטאַטוטען ענטפֿאַר-גען. דאָס האָבן אַינפֿירענע יובלעטען אונד גלויבטען זיך אַהרעס ציעלע שאָן אָף נאַהיע. דאָס זאָ דען קול-טעסטימוניע דערויכטען. ער מאַכט דאָ אַינהויט דעם יודענטומס מיטטעלס בעדאָרליכען צוואַנג-געס דעקערטירען.

אַל דאָס אויס - וועגן אַויך ניכט נאָכץ וואַרהייטסגעטוייא - אים גיען רונטשרייבען ער צאָרש. אַבער דאָס איז ניכט דאָרין געוואָרט דאָס דאָס פֿאַרזעצונג רעכטצויטיג דעם פֿינסטערן פֿלאַן ענטפֿענענדיגע פֿערטערטען אויט. אַלס דאָס 240 ראַכטענער זיך אָן דען ליכערלאַטן קולטומסיגיסטער טשאַקיי מיט אַיניגער פֿירערליכען ערקלאַרונג וואַנטען אַין וועל-כער זאָ אום אַבדילפע באַטען; וואַרדע דער פֿאַכ-ווען געבליבן אונד דער אַרטהאָדאָקסיע פֿערטער-טונג וואַרדע דאָס רעכט דער שטאַטוטענ-בעשטאַ-טיגונג ווערענדיגענע. דאָס געאָרנאָן אַבער וואַר-דען פֿאַן דער רעזערוונג דאַרויף איינפֿירענע קאַנס-גען. אַלס דאָס איז דאָס פֿאַכענע צוואַנגסווייזע פֿערווערפע.

נאָן מאַכטע דאָס קאָנגרעסס קאַנציליאַ וועדער אַיינמאַל אַרדונג. באַכען אונד צוואַ אַונטער דעם שלאַנטאַרטע: 'ר ע ז ע פ צ י אָ י'. דאָס הערען זינד קיין גענוג וועדער אום מאַנטעלעכס צו טרע-ריכטען אונד אָן דאָ אַרטהאָדאָקסיען דאָס ערוויכען צו רעכענען זאָ מאַכען זיך געפֿאַלליכט - ועלכטס מאַדערען.

ניין! אונד הונדערטמאַל ניין! מיט דעזען טרויערן ריפֿטען וואָלען וויר וועדער געמאַכט נאָך אַין אַנדערמאַל וואָלען אַין דעזער נאָך דאָ אייניגער אַנדערען פֿאַכע צוואַנגסען געהען!

ו ו ל ל א א י י

מאָנטעס-נייאַיקייטען.

זיינע מאַיעסטאַט דאָס קאַניגט קאַניגס ערסט אַין אַייניגען מאָנטע נאָך בראַפּעסט דער טאָג דער אַנקונפט דעם מאַיאַיקען אַויס נאָך ניכט בעשטימט. דאָ אַרבייזע זיינע מאַיעסטאַט האַלט פֿאַן דעם בעפֿינדען דער עצהדערצאָקן מ א ר י ע ו א ל ע ר י א ב.

ע ר צ ח ר צ אָ נ י נ מ א ר י ע ו ו א - ל ע ר י ע. דאָ מאַכטע אַונדערעס קאַניגס-פֿאַ-רעם. אַויס זייט מעדערען מאָנטע ב ע ד ע ג ק ל י ד ע ר ק ר א ג א ט. זע האָט זיך ביאָ דער האַרען פֿרויאַ וואָגענבעטס-פֿיכער' אַיינעשטעלע. דאָ ערקראַנקט דער עצהדערצאָקן האָט אַיבעראַל פֿעסעטס מהיללאַנדעס הערפֿאַרענען. אַזאַל-רייכע פֿערוואַנגען אַויס אַללען קלאַסען דער ווענעד פֿעפֿאַלערעונג פינדען זיך אַין דער ווענעד האַפֿטונג אַין אַויס נאָכריכטען אַיבער דעם בעפֿינדען דער האַרען פֿעסעטן אַיינצוטרעטן. אַויך פֿאַן אַויס-וואַרטס קאַממען פֿיעלע מעלענאַרישע אַנפֿאַנגען.

נאַטיווען. דאָס האָרע רעזערוונג דאָס פֿאַרלאַמענט אונד דאָ קראַנע האָבען דאָס אַרטה' אַרנאַויזאַ-אַנס-שטאַטוט מאַנקאַזירט. אַבער דאָס נעשלאַ-גענען העלדען. דאָ אַרעכע צוויקקענעליכע-גע-נען געאָלען פֿירעה-נאַכען זיך דאַמיט ניכט צו-פֿירענען אונד אַויך הייסע נאָך אַייניגער צוואַנג-צוואַרונען ערפֿאַהרונג בערווישען זאָ דאָס דער ערוואַהנטע בעשלוס 'קיינען דאָנאַמיטשען אַונטער-שודע צווישען אַרטהאָדאָקסיען אונד געאָלענען שטאַטואַרעס האַבען. דאָ ב ע ר י ב ר י ג נ ד ר י ג ד ע ס בעשלוסעס פֿערטיגנען זאָ יענען. אַין דערוועל-כען ווירד אַונטער אַנדערעס פֿאַלנענדיגע געוואַנט: יע-עס ווידערשריכט פֿרינציפֿיעל דער גלויבטע-אונד דער געוויכטע-פֿרייהייט וועגן דאָ מיטליכע-דער אַייניגער אַיניגער קאַנפֿעסאַן דורך דען בעשלוס דער מעדעריש דאַני געוואַונען וועדען; אַייניג ד ע נ פ ד א מ ע ט ס א ל - ג ע ז ע ט ע ט צ ע נ א י א ח ר ע ס ג ל ו ר י ב א י ב ג ע ט נ ע ג ע נ ע ז ע ז ע מ צ ט ע אָ ר א נ א י ז א צ א א א -צונוגעבן. דאָ אַויף הונדירטע דעם קאַנגרעסס-שטאַטוטס בערווענדע אַרנאַויזאַצאָן שאַפט אַייניגער קאַפֿערשאַפט. דאָ זיך פֿאַן דער ביהוה אַויף באַזיס דער קאַנפֿעסען דעם אַייניגער צו ע נ ג ע ז ע ז ע ט ע ט צ ע ז ע ט ט א נ ד ע ר ט ש י י ד ע מ .

אויס דעזער פֿאַן דען געאָלענע פֿערטיגונג-גענען בענדיגונג נאָך מער אַבער אַויס דער דעקלערונגערע דעזע דאָס אַמאַלס פֿאַרניג דאָס אַן געאַלענע געטע דען דאָן קלאַר הערפֿאַר. וואָס דאָס הערען געאָלענע זאָ אַרטהאָדאָקסיע ליינען. זאָ בערווישען צוואַר. דאָס דאָס אַבנעקאָרדענע-היז אָם. 19 מאַרץ 1880 אַין אַונטערלענדעניגט ערריכטונג דעם ראַכטער-טעמנאַרס אַויס זינע דער אַייניגער דער יידישען קאַנפֿעסאַן בעשלוס גע-פֿאַכטע האָבען. דאָס אַויס אַבער אַיניגער פֿערווענדען דער טראַטאַטאָן. דען דאָס פֿאַרלאַמענט האָט זיך אַמאַלס מיט דעזער פֿאַכע טאַג ניכט געפֿאַכט; זאַנדרען בעשלאַסען. דאָס דער לאַנדעס-שולפֿאַנג ניםט געהילט וועדען. - אַבער וואָס געטאַה-דא-מאַל? אַן דאָ הייכענעליכע מהאָמיקייט דער געאָלענע קניפֿען זיך דער אַוישמאַנד. דאָס דער אַנט-טעמיטיסטוס אַין אַנאָיאַן אַטאַלאַפֿאַווני-גע-מאַכט וואַרדע. אַויף אַהרע אַיינפֿליסערעונג היעלט אַלזאַר א מ א ל ג א ר א מ. 11 מאַרץ 1880 אַייניגער. אַין וועלכער דער דאָס ווענטומס אַייניג-קרעכט אום קאַפֿער דער נאַנצן גאַנצען גע-רייכט דעזע אַונדערצאָקסיע ביישעפֿעללענע ערנע-ריינגע דעם ווענטומס עטואָ דער קאַנגרעסס-קאַנציליאַ צום רומע'.

דער אַיינפֿליסערעונג אַהרעס פֿאַכמאַנעס' פֿעראַקט דאָס אַלס נאָען ערנענעשטאַפֿע פֿער-טיינען מאַטריקענ-רעגלעמענט זיינע ענטשטע-הונג וויר וועלכעס פֿאַרמאָגן אַין דעם שטרייס דער נאַטטע-לעהרע ערנויטע ראַכטענער גע-מישונג אונד אַהרע עקזיסטענצן בערויכט אונד דאָס נאַכענע געמינדע-לעבען זיינע פֿראַדוּאַקטלעך באַראַפֿטערס ענטפֿלידענע וואַרדען. דער גענעסעל-

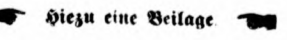
דיינענען הערען אַבאָגענטען. דעזען פֿאַ-טעמאַצאַן אָם. 15 פעכער ענדעטען ווערען אום ענטיגען דערבעלען ערויכט. דאָמיט קיינע אַונטערברענגט אַין דער צוויי-דען דעם בלאַטטימע אָן אַנדער אַרבעט איינפֿירענע.

דאָס הונדירטליכע

דער קאַנגרעסס-קאַנציליאַ - דאָס קאַנגרעסס-קאַנציליאַ האָט דאָס אַרטה' ערנויטען; זאָ דאָס געפֿאַכען טרויאַ אַהרע פֿעראַנענדעניג אונד אַהרען אַיבערלעפֿערענען אַונדערעס אַלס דאָס געשליכט געפֿאַלשט אונד אַפֿפענ-כאַרע דינען געשווערער הינדען געליינגעט אַדער פֿערשווענען האָט. דאָס הונדירטליכע וואַר פֿיר דאָ אַייניגען פֿערהערליכונג דער קאַנציליאַ בערע-כע. געט אַויס אַבער פֿאַן אַפֿאַנגט ביו צו ענדע ניכטס אַנדערעס. אַלס אַייניגער שווערע אַנקלאַנע גענען דיע-ועלכען. עס זינד דאָרין אַלל יענע פֿערהערען אַויס-געצאָהלט. וועלכע אים געאָלענע לאַבער גענען דאָס בעכענע-אַינפֿירענע דעם ווענטומס פֿע-אויכט וואַרדען. עס אַויס דאָרין קלאַר אַויסגעפֿאַ-כען דאָס עס ניכט דאָס שולד דער קאַנגרעסס-קאַנ-ציליאַ אַויס. וועגן אַייניגע גענען דאָס ווענטומס גע-ריכטען אַטעמפֿאַרע מיטליכען זינד. דאָס הונד-ירטליכע געמט ביו אַין דאָס קאַנגרעסס-צוויש צוויקק-פֿעריניגט אַבער. וואָס פֿאַר דעם קאַנגרעססע אונד וואַהרע גר דעמעלעכע געטאַה.

עס וואַרען דאָס טרויערע צייטען פֿיר דאָס לונדעבעס טרויער ווענעניס אַונטאַרנס. ועלכטס אַין יענע געמינדען. זאָ צום בראַפֿעטע טרויאַ אַויס שטרענג-לייניגען וועדען בעשטאַנדען אַיכטע אַין געאָלענע דיענע-פֿאַשאַט אַייניגער וואַרדע געוואַלט-הערהאַפט אַויס. ביאָ פֿאַרשטאַנדע-וואַהלען וואַ-רען בלוטיגע צוואַנגס-שטאַטע. דאָס היינטיגע פֿאַן רעזערוונגס-קאַמפּיטאָרען דאָס אַיינעמאָנטע פֿאַן שטרויערטיקען אַין דער מאַנטעס - אַרדונג. דער נאַטטערענעס מוטעס אַפֿט אַונטער מאַנדורע-כעדעקונג אַבנעצאלען וועדען. דאָ שוואַרטס וואַרדען פֿערייאַט אַר ד. א. אַונטער זאָלכען אַויס-שטאַנדען. דורך אַונדערצאָקסיע פֿרעסיאַנע אונד מיטרייכען אַויך דער קאַנגרעסס צו מאַנדורע אַם קאַנגרעססע ועלכטס וואַרדען דאָ פֿער-טרעטער דער אַרטהאָדאָקסיע וועדען שווער בעלי-דיגט אונד אַין אַהרען געפֿירלען מיטע פֿערלעטענט. יעדער בעשלוס דעם קאַנגרעססעס ערוויינע זיך אַלס אַין אַטעמפֿאַט אַויף דאָ אַרטה' ווענטומס. דיע-ועס זאָ זיך אַהרעך. זאָ קאַמפֿ אַויף טאַג אונד לעבען געוואַונען. וואַרויף דאָס קאַנגרעסס-העל-דען זיך ניכט שיינען. דאָ אַרטהאָדאָקסיען פֿאַר דעם פֿאַרלאַמענט אַלס 'הונקעל-מאַננער' אַלס פינדע דעם פֿאַרשריטטעס דער קלמיר אונד אַרדונג אַלס 'בערפֿאַנגענע בערנער' הינצושטעללען.

דער אָם. 19 מאַרץ 1870 אַיינשטימיג גע-פֿאַסטע פֿאַרלאַמענטס-בעשלוס האָט אַהרע מאַכט בערפֿאַכען. זאָ אַוישטערדיקטע געוויכטע-פֿרייהייט אַהרע פֿעסעלען ענטפֿענע אונד דען יידיש-אַרטה' ביונען דעם לאַנדעס דאָס מאַגריקייט געבאָטען. זיך אַלס בעזאָנערע קאַנפֿעסאַן צו אַר-

דא קאזער-קאנין ווילט אונאנטערבראכען אים קאנען-געטעט אונד ווינע מאיעסמאס ערשיינט ווי ווערדקאלט אים לויפע דעם מאנטע אום זוך פערזאנליך פאם צושטאנדע ווינער מאנטער צו אבערצייגען.

מיניסטער-פראוידענט נראף יוליוס סאפארי אום פארעסטער אבענטס וועדער נאך ווינע געווינט אום ווינער מא- פאסטא דעם קאנין אבער דא בעפארשטע ווענדע עראנטע דעם ריכטיגסטע אונד דעסען אריינס-פראקטאס בעריכט צו ערשטאממען.

צור ער אפפונג דעם אונגא- רישען רייכט פא אנטע וויא וועעד בלאסטער בעריכטען וואל דער אונגארישע רייכ- מאט און פערטימט דעם קאניס דורך דען ער צו ער קארל לודוויג-ע- אפפערען וועדען. דוועט נאכריכט קלונט ציעט- לך אונגארהשינדלך.

און ווינע ערווינדען דען הערן אבער-ראבבער פאן פריעס בירגער וועטס הערני המפלא המפול מוח וספ נרינג ביי אים הארד-נא-אין צו אפגעטעם שריבען וועלכע ווי א דער מי- לאגע צו פארלויבענדע נוממען פראקספעסנלי- כען. דווער און ריינעם פלעסענדעם העבראיש שטיבערעכע ברעפ ראטט בים ערווינדען אבערהויפטע דער אונגאריש-וישען ארטאדא- סיע און ווארום מאן דעם שאמלאזען מריבען דער אללי ווישען צייטונג נוכט ענטפערענדיגט דא ווי אונטער צייט אללעס וואס דען שטיבערענלי- בונע ווען אונגאריש היליל אים און דען קאסא צערט אונד וועטצט אונגארישע וויא אנהיי- פאלל דוועטס שוויגען אויף דאם פאלק ווירקען מיסט.

וויא וואהל אין באנפ-הונגאריא האט פארעסטערן שטאטעספירען דער אויסער- האלבע פארטייען שטענדיגע קאנדידאט-בא- טיש א ווארדע צום אבערצווענדען געוואלט. פירנדע ווא דווער ווארבערער דורך בענעקט דארפאש דער צור ליבעראלען פארטיי געראטע אים ווינע אונטער פארשטען ארייט בעדייטעט דא נייע וואהל און באנפ-הונגאריא דער ערענדענס-פארטיי דען פערלסט אינער שטימען.

דער לוינער דאם בעדייטעטע אנט- פערטייען שטיבערע דעם אפערענדיגטען אונג- ארונגענעווארען וועלט אים פערזאנלעך און מא א אינער וועדען וואלער-פערזאנלעך

וועדער איינמאל אינע ראנד-רעדע נענען דא דען וואפן אים ווינע אנהאנדער אינען לארבער- קראנע אבערריכטען. וועדער פינעףצייגע ווע- פריעסער ווארדע פאן אינעם וועקצא-בא-מא- פאן דער דאגני-דאמפ-שפיס-הערס-געוועלשא- צום וועלל נעפארדערט וועלכע ער יעדאך אב- לעהנטע. נון איינערטע ער זוך ווערבער פאך דען וואלערען וויא פאלט: דאס ביי נוכט און ווינע און אינע פאללע צו נעקען. אויך ביי נוכט פינעף נע- לענט האבען. אויך ביי נוכט און ווינע ווי יענער מאן דער אלס שאפען דער אנט-שעמישען אידעע אנוועהען אים. אויך ביי נוכט און ווינע מיך וועלכט אונגאנליר צו מאכען אום יארע זינזוך אונגהאטן ווי צו מיספען דער ווענער שטיבערע מיט וועדען ווארדען אויף דען עקס-ריט- טעט פאן דער ער און דער בעקאנטער צו מערמאנאליכע קענדער אונד צום פערלויסטע דעם ארעליגען שטיבער פערזאנלעך ווארדען דוועט פערזאנלעך האט דער פאלטע דאם אנט- דער נוכט אלס אבערצווענדען געוואלט וועדען קאנין. אויך שטענען - האנטע ווישע דער היי- ערשע אנט-שעמיס. אויף דעם געזעלשאפט אונד דעליקאטען שטאנפונקטען. אים דוועט נוכטע דארף אויך קין וועלל אונטערען. מיר אום אומ- בענט דאם אריהויל דעם פאלקעס אללין אנט- בענע. מאן וואט דאם און דוידעט אונטער-דענען געווארשע רעדע-פירינג צו שטארק ארינטצע. נון מינער מינע נאך ביי און נוכט און דען רייכ- ראט געוואלט ווארדען אים אבערדען דאם לייכט- צו פארשטען. אויך וועדען און עקולנאך נאך ריק- וועסטאקע ווי אלס בוזער. מיר אום פאלקעס- שטיבער נאנטע-שטיבער ווינע דוועט שריכט ווישע וויר דא אבערריכטען אינע קראנעס. וויר מיספען אים מיט דער נייסליכקייט פערברען אום נעמינאם דער ווישע קאפיטאל צו בעקאמפען. אונטער דעם פאנע דעם ביי-טע- טענשוים וועדען וויר דען פינע דעם בעדייטע- טרום נעמינאם בעווענען. - דוועט הענט-רעדע ווארדע מיט שטימפ-רופען נענען דא וועדען אונד מיט האכרען אויף לוינען אייגענאכטען.

איינע ערהעבענע בר-מזורה פייער דאם אים שיק פרישט ביטל און האנט- פאלו שטאטעספירען. דער איינציגע וואן דעם אריינען הערן ראבבערס אונגאריש המפול כה משה דייטש ווארדען יארע אלט. דארטע געווענען-פערטייען אים דוועט אונגאליכע וועלט דער מאלענעשטע קאנאט און דער דארט- נען פאלקע אינען געדינענען פארטראג דער

א י ל ע ט א י

אין געמישטע ווע ארטישען קאזער דאסען

הרשבער מוריל (46 פארשטענען) קאלאזיק וואלכע עטואס עוועדען דאך דער צאר וויק אים צו: ווישען דא אונד פערזען און עס נוכט מיך נאך פערנע צו בעלונען. אוואן דעלאפ געלישעט מיך און דען מאלאטע דער טריגעסון, אונד אונד ציינעט מיר ארייט און אונטאלט דער שטאטפאקאדאט אונד דא ווישען יענער בייען פירען וועלכע אויפער דארט פערטי- טען אונד שטאט עוועלבען אים נאם נענענען וועדען ארטישע ווארדע דוועט האמאבאך מער אום אידע ווישען ובערטיש וועלכע אים ווענען דער ערשטעשען פערברענען און סיריען לעבענדיג בערזאנען וועדען וואלען.

דער ענלעך שרעקע נוכט אום איינער מאיעסמאס בעקאנטע נאכטאט און וואלכע טראווישען ווינע איינען ובערטיש אויף קאסען מינער ערשטענען צו בעווענען. האלט נאך זאנטע און נוכט און לילע און וואס און וויסן נאכאריקן שפראך דער צאר ווען אים דעם אלט- נענענען דעם דעם אונטערען אונגאריש וויר און פאר אונטערען פאר דע פריסטער פארט אים ער זוך נאך איינמאל צו ווינעס פארנען מיניסטער וועדענען דא האבען אירען נאמען פערזען. וויא אללע אים נאך סבי- רען פערשוקט וועדען. ווי וועדען פאן נון אן איינע נוכטענאם קאסאן. קאסען C 446.

נענענענען פאר דע פריסטער פארט אים ער זוך נאך איינמאל צו ווינעס פארנען מיניסטער וועדענען דא האבען אירען נאמען פערזען. וויא אללע אים נאך סבי- רען פערשוקט וועדען. ווי וועדען פאן נון אן איינע

פאן דען צאהלרייך פערזאנלעכען ווארדען מיט אונטערהויפטען ביפאלל אויפגעקאממען ווארדען אויך נאך דעם מנה-געבעט שפראך דער בעוואונ- הערע וועלכע דעראבענע דברי תורה בענענאן זיין ערווינדען פאמע אונד הבחר בה משה שא-נ- פער לוד ניי.

צוויי פריעסער ליבע ברי- דער פאך קרצע ערוועלט אויך צאנלנע דעם בראפעטער ראבבער-שענענאם. דורך דעם ציאניזם דאס ראבבענאס-ווידיען נליך דארף קאם אים דא מרווע-נאכריכט צו דאס ווינע נאמעטער און קעטשע מ'עט דעם געשטארבען וויא דער נייע שטאנאר-ראבבער איילשע ווי אים ווינער שטיבער דען 'חסד' צו האלפען. און איינערטע פאר מיר טען נייסליכען צוואממען. דער בענעפאלט אינע מרווע-רעדע אים ראבעט ווינער שטיבער וועלט.

(טאדעס פאלל אלס 11 דוועט מא- נאט אים און קאלאס שא דער דארטנע ראב- בער דער וויק וואל אים אלס פאך 76 יארען געשטארבען. דער בערעווינטע ראבבער וואר אויך ענקעל פון הרב מרדכי זקן נריס- האבער זעל אונד אנטרעט פאלע פיערען יארע און קאלאסא. תנצ"ה.

שטימפ-רופע הער אונגאן שריי- בער און וויינע דעם אונגארישען איי- האלבערען לאנדעס-שטיבערע-פערזען 2000 פל און פערזענלעך אונגארישע פאפער-רענטע אלס שטימפונג מיט דער בעשטימט אבעררעכענען דער פערזאן מאנע דאס ווארלעכען ציינען דווער שטימפונג אלס אויף דען נאמען 'אונגאן אונד פאנע שרייבער' וועלכע שטימפונג פער- לייגען אונד וועביא און ערשטער לינע דא אים ראבב אונד ראב-בינעט אונד און צווישען לינע דא אים באיא געברענען ווירדען בעוועדען און בעראכטען ציען.

הונדערטען און אונגארישען פאר- גען דען דווער צאק ערדור אבער-שטארליכ- טעלע פאן און שרייבן אונד וואר- צער קאפיטאט. דאס דארט פילע מענטשען פאנע נארהונד אונד ער פאנד ריכטיג דאס דארט אינע ווארדע ווענענאט הערשע אונד דאם 150 מענטשען קינען ביססען בראך צו עסען האבען.

איינע שרעק ליבע סהאט דא און ע'נן בעלונען אונגארישע וועדען פערס און ווארדע פארנעמענען נאכט פאן איינערבערן איבערפאללען געפעסטען אונד זא-

פירען. און דער נאכטען שטונדע פאן וועדען דא אויף דעם ווענען נאך סיריען זיין אום אויף לעבענטיג און דען איינערען און קאסאן צו איינען און אונדערען שטיבער וויר און פערשטיבן און איינער פאללע ערוועדען אונד נון קין וואס ווישען צו אידען פערשטי- לענען אירע דא וואלען אויף יענער וואנע מיט דעם ווארע שטאטס-פערזאנלעך געבראדען וועדען.

נאכאריק קאנאט קין וואס איינער האפעט ער עס אויך פערזען. דען דער פירענע מאן פאן איינען זאך און איינען פערזען וועלכע דער זוך קום אויף דען פיסען ערזאלשען קאנאט. דא האבען מינען אירען אלשען פאפער איינס דורך דען קענט צו טאנען לאסען - זייס יארען שטאנד מיין געשלאסען עסעט. איינען צו ציינען דאס זיין וואן ביי אונד נוכט ערען. אלס ביי און וויא איינען וואס מיט מינע פערען ערשטענען קאן פארשטען אוואן ע'ל דעם פארשטיינען פירען אים אירע אלס וועדען און אים פארברענען.

דער טראגן פאן עקערעס פאנד קינע פאסטע צו איינע עווערענען. דער צאר זאג אינעם און קלינע נאציפוך אים דער טאשע אונד איר נאכדעם צו איינע ווישע דאן געבאלשטען: נוכטענאם קאסאן. קאסען C 446.

נענענענען פאר דע פריסטער פארט אים ער זוך נאך איינמאל צו ווינעס פארנען מיניסטער וועדענען דא האבען אירען נאמען פערזען. וויא אללע אים נאך סבי- רען פערשוקט וועדען. ווי וועדען פאן נון אן איינע

א י ל ע ט א י

אין געמישטע ווע ארטישען קאזער דאסען

הרשבער מוריל (46 פארשטענען)

קאלאזיק וואלכע עטואס עוועדען דאך דער צאר וויק אים צו: ווישען דא אונד פערזען און עס נוכט מיך נאך פערנע צו בעלונען. אוואן דעלאפ געלישעט מיך און דען מאלאטע דער טריגעסון, אונד אונד ציינעט מיר ארייט און אונטאלט דער שטאטפאקאדאט אונד דא ווישען יענער בייען פירען וועלכע אויפער דארט פערטי- טען אונד שטאט עוועלבען אים נאם נענענען וועדען ארטישע ווארדע דוועט האמאבאך מער אום אידע ווישען ובערטיש וועלכע אים ווענען דער ערשטעשען פערברענען און סיריען לעבענדיג בערזאנען וועדען וואלען.

דער ענלעך שרעקע נוכט אום איינער מאיעסמאס בעקאנטע נאכטאט און וואלכע טראווישען ווינע איינען ובערטיש אויף קאסען מינער ערשטענען צו בעווענען. האלט נאך זאנטע און נוכט און לילע און וואס און וויסן נאכאריקן שפראך דער צאר ווען אים דעם אלט- נענענען דעם דעם אונטערען אונגאריש וויר און פאר אונטערען פאר דע פריסטער פארט אים ער זוך נאך איינמאל צו ווינעס פארנען מיניסטער וועדענען דא האבען אירען נאמען פערזען. וויא אללע אים נאך סבי- רען פערשוקט וועדען. ווי וועדען פאן נון אן איינע

נענענענען פאר דע פריסטער פארט אים ער זוך נאך איינמאל צו ווינעס פארנען מיניסטער וועדענען דא האבען אירען נאמען פערזען. וויא אללע אים נאך סבי- רען פערשוקט וועדען. ווי וועדען פאן נון אן איינע

מכתב גלוי.

בעיה נאנאש תעא א' לסדר, ואתה תחזה סכל העם אנשי חילי הניב.

אל נישא בישראל חכם כאחואל, סאי הננונים, נוד האנונים, כבוד הוואן העצום בחורה ונחלה, הוקם על לשם ולהתלהל, שרוק נפן אדרת, נלה הכרתה, צמרת עבותים בעין החיים איש בחורו פ' שנים נקשות מוח נונם נשפן איור נוד באור שבעים; וכסא נשפן נשפן ה' ישראל בנוד פ' עסקבות אלקים יוננני סלה -

נאון ישראל!

קול המון בקול שדי דופק על דלתי הולך בנשתי אלק ביראת כבוד לעצק רינשי לכבינו לדודם כם הפאיתך, שמעני אדוני! ישמע אלק אלקים האירה סנך! וכבדו ה' עלק ירח!

פרוע ישראל! כי פרעה העוכר והנוכל המערך מ' עדרקעמחיל אשר כשר בלחיה במסות ארתודקס' - אללני יד צייטונג - עוכר משעל לשעך בעני ישראל ולפד השקך בודו להצוה אש המריבה במחנות העברים למפלגותיהם הקוראים דבריו דברו בלע הננונים ממוי כורמי הבלות - על הקאנצליא הארתודקסית ולפכה משרש הערות יסודה, וודו נשתי גם על שרי ישראל נאוינו דורינו היוו לתלם לנדונים ולהלל גם שמך הנארד אשר לכלי מעשיו יסארו תמיד על שפתו לשמצה בקבותם - איש נשקח בישראל ומצאה קוצים! - ויבדך אדונינו לכבדתה כנפשי דוד אשר בקסך - בשרים תאוזו מסוכים ובערה כמ בקצה המחנה, ותלחם בין הארון והדוכי הולכי ה' שמה און עור מכתבו.

נשיא אלקים! דמוע דמעע ענינו על ענותנווהו של ר' זכור, כי נלה כבוד מישראל בינו קדם, ובענינו ופלא גם עתה על ענותנווהו המורה אך תולל החריש ותמאק בסתר הכינוך בעת הרעה האת? כי רבו ורבו עבדים בני בלי שם המפרצים מפי אדונינו, וככלבים עיו נפש יסרבו עור דמו ויהיוקן שן על שופני חומות התורה ובריר הלימות פיהם השמא ושמאו כל קודש ותחנן האנן בדם נקיים - כי מה יאמרו הכרות? מירשקן הבנן . . קאם גוואל להוא? וידם תבנו דוד עם השרש משיות לכות בודו הקאנצליא לרסוסים ולכסות את מנהיגיה כשפתע בודו ולקון כאחד הנכלים והלשבעוהו לעם כמעט מים הוודנים אשר באו על נפש אשר ירעו זה עשרים שנה על ה' ותורהו - זו תורה וזו שכרה?

וכן יוסף העם הזה להתפלל הפלא ופלא עלך אדונינו באמרים: והאיהם איך רנאון מפרעסכוד ניו! דתל כי בקין העבר, וככתב ישר' ודברו אמרת הרים דלל הקאנצליא לתם הארתודקסא וקיים במאמת ניו מנהיגיה באמת ובתמים הוא עוסק בחוביה כלל ישראל ואון עולתה בו, כי כל מעשיו בדעת ובחשבת נאוינו מישראל באמונה הוא עשה, ועד . . ועד . . עתה ישראל יעמוד נוד הוא על ר' דוד, איצק ריך ניו לראות ככלע רשע צדיק להוריד לעפר כבודו ולאשפתות הווה בעודי ישאל דוד לכסר פי דוברי שקר בשתים ושלת ולחיה - במיע יוד פאלקס-בלאט - לאמר: 'העובד הזה עדרקעמחיל כנבב במהרתה ונגוב לב ישראל, שומר נפשו ורחק ממנו, כי נבל הוא ונבלה עמו נבל הוא ונבלה ידבר'! למען ידעו גם אלו בישראל הפרסחים על שתי עשפים מל לה ומו לעזאזל. . . והציל בודו את כבוד הקנצליא, וכבוד בית אביו והכיריו האנונים ו"ע עשה תבנו מודים עלי, והציל גם את נפשי - ונפש אלקי נשתי וחסנו מהשבות און להרדה אחרי רבותיהם אים בשתוקם עתה ישרו לסבלו דבריהם הראשונים ויאכרו לנו יונה - או שרן לן עורבא מקדם.

נאון ישראל! סמנני! מאוד כמנתי, אכן רוח הוא באנוש רוח חיים ולב רנש אשר נפח הווצר בקרבנו, קמטון כנודו נשמה שתי חיונו כלנו להבין ולהשכיל על דבר אמת, ודוא השפמנו הרדובנו עוז להביא דבר הקשה הואת אלקי, ואדונינו חכם כמלאך אלקים להניד פשר דבר, והכלל חכם בישראל ותשכחו ורחיק.

ידוע כל מבין יודיעים גם אנחנו, ונאמין באמונת אומן כי אדונינו אתה וכסאך נקיים מה ומישראל, כי תעצם עיניך השורות מיאוח ברע ולא תראה ולא תעלה דברי חנונד כסר שכתבו מי

ולא הונד לך מהשערתך כבוד ישראל ולא שמעת עד כה - אבל על זאת ישתומם כל משכיל כי רואה המון תלמידך - יוסף ה' עליהם - העוטים אותך הקטנים עם הגדולים בני עלי העולים דרך ה' בית אל, הונו תורה והכמה, דורשים כבודו התורה בלהקת כבודיהם ומגידיהם, ובפעמינו זוב צלצלו למרחוק כי כבוד הכמים נחלו - ואן אודו מכל אלו הולח על כבוד רבם לנלות אונו מהנעשה בישראל, אל מהשים ומצאם עון כי ישלחם שם מפאתרו בפי הוור הפרשט מלפיו כבדי הארתודקסים ומגלל באשפתות הנעקלונים, ודורוא אונו פרתו של ר' אלעזר יוצאת שלא ברצון הכמים - הלא העני בחורו המד! ודוע מה אשוי חרסכס דבר! -

נאון ישראל! כי באני על הלוט, ותגלל הסוך לרבות און שמעת לדברי עד הנה - אבוא נא עתה עד הראש לשאלו במשפט האורים כדבר הלכה הליכות עולם; אם עולל לחיוי נאמן לה' ולתורתו לקרות במכתב עמל, אלענמינע יד צייטונג - כי הלא לוי המבואר במדרים שק"מ ש"י ש"י ובפרשות כס"י ש"י, כל המחליש הוא הארתודקס וכה הדרוכ-פירונגנאקאמטיאן, ודוא סביע לחי עובר עבירה בעלי הקאנצרטלער דיונו נבדוים - וזאת הוור - שומה גם כפי הנאונים לאסור השוטים בקהלות השטאטסוואואות, והלא הדרים קיי; ומה אלו השוטים שיש בהם צד הקל לדונם לכות שכמעט אנוסים הם ממתם נפשות להרות נשפם ונפש בתים העוטים ברע, וכן אנוש עושים מעשה להחליש כה הארתודקסים בפועל ואעפ"י שחיתם אסרה כדוכו רשעי תועבה ומוק פתלים בלידם; - המערך הדוע הזה אשר מערמומיו של נחש בלשונו הרמי אשר כלתה חרב חויה מתחככת במחנות העברים מלח מדרים בין אורים הארתודקסים בעצמם, וכא עד האוהל הקנצליא, לרבות ולהרה מאחר את בני ישראל יוסף כובים להחליש כוחו ולהלל כבודו בני עמים ושרים לרבות ידי עושי המלאכה מחזיקו בקין בית ה' - לא כיש שאכור לבוא בקהל ישראל, הכשרים וצא מלפני קראו לו!

ואם אבדו יאמרו המערך הנוכח הזה לא על הקנצליא ככלל יצא רק בפרשות על מנהיגה העומד בראשה עתה - הלא גם אז הוא מסות ומדח סודו ומורה, מורה הלכה בלתי רבתיו לאסור את המורה ולשמו את המורה - כי הלא דענו מאז כי הנאונים אדורו התורה ובראשם רבו (?) ורבינו מדרים שק"מ סמנו יודים כבתים על נבדו החול ה' איצק ריך ניו באמרים: 'לא עבדו קב"ה ניסאל לשקרא' - ואחריהם החוקק בודו גם נאוינו דורינו היו כי מצאו את לבבו נאמן לה' ולישראל, וכא עתה וכן מצאו איש שמו שפתים לסתור דבריהם ולשפם דון כבודות קראוהו במקלות חיים: 'כל הנאונים האדורים אשר היו ואשר עתה הם היום כולם, אי קצרי דעת מוכי סבורים, עזרוי בינה ריקן מוח - או ננבי דעת עליון עתה הנשים אודיבי בעע משרחי הקנצליא - אך אני אני החכם נכל אדם! אני אני איש האמת! הנלחם במסות מלש לנלות מסתרי הוויק אשר הסכימו וסכימו אלו כל הדברים הנאונים מאז ועד עתה - אני הנבר! - . . וכל חכמי ישראל כאין לפני קליפות השום אדם פורח! - !

שומו שמים! על ביון תיה ועל הלול השם הנודא הזה, הלא גם נזהו ותרעש דאריך תחת עכד כי יתך - ואם גם כי כל איש מבין יבין הדבר לאשרו בו ממה אל ויכל תת מורה, וכל הוואג מטמא מטמא, אבל המון עם ישרי לב תמידי דרך לא יבינו ולא ידעו כמה יכשלו בתתם אומן לדבר נתן משריו אלוף אלוים התורה להרדה אחריהם ספרוע ספרוע בישראל -

אביר הרועים! הערה והקצה לקול שריקות עדרים עזרי תיה חכמים ספרים משכילים נכבשי סנך המאורים להאר להם בעמוד אש דת להרשיע את הרשע ולהצדיק את הצדיק בעדק ובאמת, כי המשפט לאלקים הוא אשר חותמו אמת. - וביבותי ישראל הנורך בשב עין כוב שנים וחיים על ידי איש המכירך פרוש כפוי ענדך המבקש סליחה בעדם ברוע בריש

יוסף כל ר' נ' ב' ו' ב' ב' ב' בעיר מלאה יוספים ה' נאנאש כסודו ארין אונאין.

אינלאדונג

צור פרא נומ ערא ציאן ארף דאס

יוד פאלקסבלאט.

דיוועס בלאט ערשיינט דריי מאל וואכענס ליד, מאנאטא, מיטטוואך אונד פרינטאג, אים לעצטעמאנאטען טאגע מוט איבער ביי לאנע, אויט אוין אונפארטיי - אישעס אראן פיר פאלטיק אונד יודישע אינטערעסעס; ברינגט לעבדאפט נע- שרעיעבענע ארטוקעל איבער אללע פאלטישען אונד יודישען פארפאלע, בעריכטעט אונטער דען טאנעס- ניוואקישיען איבער, וויסענעסווערטשאן ער- איינטישע פערפאפענטיכטיג אים פאוללעטאן שטעטס האג-אינטערעסאנטע שטאנענדע ער- צעעלונגען, בעריכטעט אינטער פונקטליך אונד נענייא איבער דען פעקעדין אן דען פער- שיעדעסטען ווא ארע-נ-ארטיק על, אוןיא איבער לאזע- ציעהונגען אונד בעאנטווארטעט אים, ביריעפקאסטען אללע אנפראגען פראגעט אונד נאך בעמטעס וויס- טען אונד נעוויסען, עם ביעטעט אלוף יונגע אבאנענעטען נוכס נוד אונטער האלטרונג אונד בעלע הונג, זאנדערן אויט אודענן אויט און טרויער ראשונה בער.

דער פרא נומ ערא ציאן נספרייז ארף דאס יודישע פאלקסבלאט בעטראגט פער קווארטאל

בלאס 2 גולדען.

אריסטאקראט אונד יודע.

האג-אינטערעסאנטע ערצאהונג נאך איינעם דאמאן פאן ז' ז'

דיווע אים יוד פאלקסבלאט ערשיענע- נע ערצאהונג איז ארך און סעפאראט- אבדרוק ערשיענען.

נייא אינטערעסנדע אבאנענעטען ערהאלטע דיווע ערצאהונג, אוןיא דען סעפאראט אב- דרוק דעם סענענזואריטיו און אונטערעם בלאטטע אבלישענען סענענזואריטיו דאמאנע

איין נעמיפמער יודע

אם רוסישען קאזער-האפע אונד דען בעניגן דער

יודישען נעשיכטע

ארף פער לאנען נראטיים צונענענדעט, עבענאז פערזענדען ווד אלל דעם אונ- ענטפלעל ליד אן דיא ביהודיעניק אבאנ- נענעטן אונטערעם בלאטטען צור צייט דער ער- ניעדונג איהרער פראנומערעאזאן.

בעשמעללונגען

זיגו צו נקטען אן דיא רעדאקציאן דעם

«Jüd. Volksblatt» Budapest, Wurmhof,

אויסלאזונג דער דאסוועל און נוממער 19, דיא ערשטע מלאה מלא מין, II. דעם האט דאוועלעס: סאקאטע-דראבער, ריכטיג האבען געלאזט: ביידיע דיא ערשיינען: ז' די טישאן אלשיינקובן י' שאליאן בודאקסט: דיא ערשטע: ז' אלעדיי חסם ז' ווע- בעריאן שאינאל, ז' ש' מייער אדענבורג ז' נליק אונד י' א שוואין קאלאש-פאנאטאר, צו הייש נאון קרוואני

חידה *

הן תכבד את הראשונה כי כן תהרה צותיק, בשם תקדא באחרונה: אחד מבני אבותי, אוי לאיין ווישבי אים שויהם בא שער, יוסף מע נד לע ה באבנא.

* שמת אצותים ותי ביהלש אשד היש כוים רובל.

אינגענדרעט

מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

ווייר שאן איר וואונדער ערשוללט... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

קאנקורד

אין דער איש קרטה... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

B. L. Fischer פארשטעלער

באקאנטע צוועטשקען של פסח... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

Kovács Rafael

אירמאכער אונד יו-וועלער... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

פערקויפט אלע באשטאנדטן... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

Lizakovsky A. Dezső Friseur u. Haariändler Budapest. VI. Bez. Königsgasse 36. דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

פראוויזע-געשעללונגען... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

געגרינדעט 1872. געגרינדעט 1872. דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

מנלות

כשר ומנה 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 פל... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

Ignatz Schwarz Buchhandlung, Budapest Königsgasse 3. דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

אנצייגע

בעהרע טוך העמטש איינע פ. מ. יידישען פובליקום מינע נעמט... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...

דאקטאמאנטפאבליק... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך... דאס איז דאס וואס מ'ה פה באפעסטעט זיך...